

AMBASADORI ODRŽIVOG
RAZVOJA I ŽIVOTNE SREDINE
ENVIRONMENTAL AMBASSADORS
FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT

САВЕТОВАЊЕ ПУТЕМ ИНТЕРНЕТА

ЕКО И КЛИМАТСКИ ОДРЖИВЕ ПРАКСЕ И НАВИКЕ У ГРАДСКИМ И СЕОСКИМ СРЕДИНАМА

Београд, 21. фебруар 2022. године

ЗУОВ, одлука број 1789-4/2021 од 30.12.2021. године

AMBASADORI ODRŽIVOG
RAZVOJA I ŽIVOTNE SREDINE
ENVIRONMENTAL AMBASSADORS
FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT

УЧЕНИЦИ У АКЦИЈИ: ЗАВИРИМО У ПРОШЛОСТ – ДА ОСМИСЛИМО БУДУЋНОСТ!

Весна Белчевић, УГ Златиборски круг

ДЕТИЊСТВО

АРХЕТИПСКЕ СЛИКЕ ДЕТИЊСТВА

Дете у природном окружењу...

Дете у интеракцији са природом (цвеће, дрвеће, животиње, вода)...

Деца у међусобној интеракцији...

Detinjstvo nekad i sad

1985 vs. 2015

Kad te drugar zove da se igrate, ponesesh klikere, pištolj na vodu i omiljene automobile.

Ako te nema pet sati kod kuće, mama obilazi komšije da vidi kod koga si.

Kad treba da ručaš, mama se nagne kroz prozor i viče: „Polazi kući!”

Ne budeš li odličan, bicikl ide pod katanac na celo leto!

Kad te drugar zove da se igrate, ponesesh telefon, džojstik i CD s najnovijom igricom.

Ako te nema za kompjuterom, mama zove policiju.

Kad treba da ručaš, uzme ti telefon iz ruke da bi je čuo.

Ako budeš odličan, dobićeš novi kompjuter!

ЗЕЛЕНА
УЧИОНИЦА

Kako deca mogu spasiti zemlju?

August 3, 2020

U eri tehnologije deci nije nimalo lako da se povežu sa prirodom i steknu svest o tome da treba brinuti i pravilno se odnositi prema okolini u kojoj žive. Znamo da deca uče na primerima koje im mi stariji dajemo, zato im svojom brigom o životnoj sredini, stavovima i ponašanjem moramo pomoći da na pravilan način reaguju na svet oko sebe.

Učenjem o prirodi i aktivnim radom koji je prikladan njihovom uzrastu deca će steći naviku da čitavog života imaju pravilan odnos prema okolini u kojoj žive, da paze na prirodu i shvate važnost održanja prirodne ravnoteže, koja je nužna za normalan život pojedinca i čitavog čovečanstva. Ako deca od malih nogu nauče da poštuju i brinu o svetu u kom žive, ona će doprineti tome da se taj svet sačuva i za buduće generacije.

УЧЕЊЕ АКТИВИЗАМ ВОЛОНТЕРИЗАМ

<https://www.linktv.rs/kako-deca-mogu-spasiti-zemlju/>

Активизам је кирија коју плаћам
за живот на овој планети.

Алис Вокер (Alice Walker)

Облак кумулонибус снимљен изнад Африке / Климатски пакет - приручник

Како је изгледало
зимско јутро у селу,
у време Војислава Илића?

А како зимско јутро у селу
изгледа данас?

Како изгледа зимско јутро
у великом граду?

Примери за поједине предмете:

Српски језик и књижевност

Пети разред

Тема: Природа и осећања

Област: Књижевност

Наставна јединица: Зимско јутро, Војислав Илић

Веза са Климатским пакетом: потпоглавље Приручника 2.1. Како климатске промене утичу на... време

Предлог: час обраде

На часовима српског језика и књижевности у петом разреду обрађује се тема Природа и осећања. Наставник може да повеже ову тему са садржајем Климатског пакета (потпоглавље Приручника 2.1. Како климатске промене утичу на... време), тако што ће у уводном делу часа направити везу са делом који се односи на утицај климатских промена на време, повезати са годишњим добрима, уочити да ли долази до промена у годишњим добрима као последице климатских промена; у завршном делу часа - израдити пано са препорукама за ублажавање климатских промена.

Шести разред

Тема: Свет детињства

Област: Књижевност

Наставна јединица: Хвала Сунцу, земљи, трави, Стеван Раичковић

Веза са Климатским пакетом: потпоглавље Приручника 3.1.1. Шта је енергија?;

Како могу помоћи планети? Смањење угљеничног отиска

Предлог: час обраде

У шестом разреду се према наставном плану обрађује тема Свет детињства која се може повезати са садржајем Климатског пакета (потпоглавља Приручника 3.1.1. Шта је енергија? 3.4. Како могу помоћи планети? Смањење угљеничног отиска) тако што се у уводном делу часа кроз асоцијације на тему енергије, износе закључци о значају соларне енергије. У завршном делу часа подстичу се ученици на размишљање како да својим поступцима смање утицај на животну средину.

Седми разред

Тема: Сlike природе

Област: Књижевност

Наставна јединица: Потера за пејзажима, Пеђа Милосављевић

Веза са Климатским пакетом: потпоглавље Приручника 2.9. Како климатске промене утичу на... градове и здравље

Предлог: час обраде

Наставна јединица „Потера за пејзажима“, Пеђе Милосављевића је веома је погодна за повезивање са садржајима Климатског пакета (потпоглавље Приручника 2.9. Како климатске промене утичу на... градове и здравље). Предлог је да се спроведе истраживачки рад ученика о клими у градским срединама који се помињу у тексту, и да се прикаже у презентацији у уводном делу часа. Други истраживачки рад може да се односи на уочене климатске промене у садашњем тренутку (позвати се на поуздане Интернет изворе, на медијске објаве) изложити у завршном делу часа. Повезати са уводим и главним делом часа у коме ће се говорити пределима који су описани, направити јасну заокружену целину, тако да час добије прстенасту композицију.

Грађанско васпитање

Седми разред

Тема: Грађанин

Наставна јединица: Грађанин и политика у садашњости;

Веза са Климатским пакетом: потпоглавља Приручника 2.9. Како климатске промене утичу на... градове и здравље 2.10. Како климатске промене утичу на друштвена питања;

Предлог: дебата

У оквиру наставне јединице „Грађанин и политика у садашњости“ могуће је повезивати садржаје Климатског пакета (потпоглавља Приручника 2.9. Како климатске промене утичу на... градове и здравље; 2.10. Како климатске промене утичу на... друштвене проблеме) кроз организовање дискусије о утицају климатских промена на социјална питања. У дискусију је могуће укључити експерте из локалне заједнице који се баве питањима одрживог развоја и заштите животне средине. Час се може реализовати као јавни час.

2.10. | Како климатске промене утичу на... друштвена питања

Тако различити светови: Развијене земље и земље у развоју

Постоји више од 200 земаља у свету. Све земље се веома разликују једне од других.

Све земље се међусобно веома разликују својим различитим географским положајем, површином коју заузимају, природним окружењем, климом, становништвом, економијом и животним стандардом. Дакле, на све њих различито утичу климатске промене. Земље се такође разликују и по својим капацитетима да се носе на новим климатским проблемима.

2.9. | Како климатске промене утичу на... градове и здравље људи

Половина светске популације живи у градовима

Од давнина се људско становништво делило на градске и сеоске становнике. Људи који су живели изван градова бавили су се претежно пољопривредом – ратарством и сточарством, док су градови нудили боље услове за развој заната и оснивање првих фабрика. Захваљујући заштити коју су пружале градске зидине, градови су историјски представљали безбедније место за живот

Сл. 2.9.1. Београд – поглед са савске стране – без датума, К. Гебел (уметник), Е. Вајкселгартнер (литографија), Ј. Халер (штампар)

Примери за пројекте: креирање зелене површине у непосредној околини школе, од проналажења слободног места, обезбеђивања дозвола за садњу, бирање одговарајућих садница; креирање „климатских“ порука за слободне зидове у околини школе, састављања лифлета који садрже препоруке за одговорно понашање према животnoj средини...

<https://www.cuvariravnice.org.rs/skolski-zeleni-press/item/314-os-vuk-karadzic-kraljevo-moje-skolsko-dvoriste-moja-sloboda>

Пример пројекта:

Тема пројекта - Желимо, намеравамо, морамо

Основни циљ/циљеви пројекта (шта се жели постићи):

- Основати секцију младих активиста који желе да се укључе у акције за климу.
- Повезати се са омладинском или сличном мрежом која се бави заштитом животне средине ради постизања сарадње и учешћа у акцијама за ублажавање климатских промена.

Циљеви групе (како ће се остварити циљеви):

- истражити веб странице мрежа организација које су активне на пољу ублажавања и прилагођавања на климатске промене;
- изабрати само оне које одговарају узрасту (тј. омладинске организације које примају малолетна лица од 15 до 19 година уз сагласност родитеља).

Етапе пројекта:

- Формулисање циља и планирање реализације;
- реализација пројекта (истраживање, прављење избора, писање контактирање/ остваривање сарадње, планирање заједничких акција);
- рефлексација пројекта.

Пројектни задаци за поједине чланове

- Особа А има задатак да...
- особа Б има задатак да...
- особа В има задатак да...
- особа Г има задатак да...

Ко може помоћи да се реализује пројекат

- Наставници,
- чланови ученичког парламента,
- родитељи,
- канцеларија за младе (општина).

Коначни производ пројекта

- овезивање са нпр. мрежом „Млади за животну средину у Европи“ (енг. YEE – Youth for Environment in Europe) која има за циљ да подстакне учешће младих у заштити животне средине; мрежом Млади Арктика (енг. AYN – Arctic youth network), која има за циљ да заштити Арктички регион; UNESCO мрежа младих за климатску акцију (енг. Youth UNESCO Climate Action Network YoU-CAN) која има за циљ да мобилише младе широм света да предузму акције за климу...
- Сарадња и планирање будућих заједничких активности

Начин на који ће се другима представити пројекат

- Презентација у свечаној сали

Самопроцена пројекта (на нивоу појединца или групе)

- Мишљење сваког од члана групе о успешности пројекта
- Урадити Swot анализу како би се донеле одлуке о снази и слабости групе која ће наставити даље сарадњу и спровођење акција за климу

Ванкувер (Канада)

Ванкувер је познат као један од најприхватљивијих градова по животну средину у Север Америци. Као следећи корак, град је усвојио амбициозан план да постане најзелен град на свету. План, који су развиле градске власти у сарадњи са локалним становништвом укључује мере као што су прелазак на 100% обновљиву енергију до 2050. године, програм нултог отпада, ширење мреже пешачких и бициклистичких стаза, развој зелене градње и јавног превоза, ширење зелених површина, као и повећање пољопривредних тржишта и башта у локалним заједницама. Штавише, градска управа је у сарадњи са Фондацијом Ванкувер основала фонд од два милиона америчких долара назван Најзеленији град ради подршке зеленим пројектима локалних заједница. Уз потпуну имплементацију ових мера, Ванкувер тежи да до 2050. смањи емисију гасова са ефектом стаклене баште за 80% у односу на ниво из 2007.

Ако могу они,
што не бисмо и ми?

Климатске промене

Како да смањите свој угљенични отисак

У ШКОЛИ

Окачите овај постер на школски пано.
Пошаљите ове препоруке својим пријатељима.

САРАЂУЈТЕ на заустављању климатских промена!

СВАКОДНЕВНИ САВЕТИ

Искључите славину када вам вода није потребна.
Водите рачуна о стварима, трајаће дуже.
Чувајте папир, а штампач користите само када вам је то потребно.
Сортирајте отпад и рециклирајте кад год можете.
Користите ствари које су рециклиране и ствари које се могу рециклирати.

САЧУВАЈТЕ ресурсе!

ОДЛАЗАК У ШКОЛУ, НА ОДМОР И ПУТОВАЊЕ

Кад год можете идите пешинце или возите бицикл.
Користите јавни превоз.
Када путујете далеко користите воз уместо авиона.
Учествујте у акцијама против климатских промена.

БОРИТЕ СЕ против климатских промена!

КУПОВИНА

Када идете у куповину са родитељима:
понесите своју торбу, не користите нову из продавнице;
купујте енергетски ефикасне уређаје;
купујте локалну храну и робу да бисте смањили емисију угљеника услед транспорта.

БОРИТЕ СЕ против климатских промена!

Угљенични отисак је укупна количина емисије коју ljudi производе сачувајући својим активностима, долађају на која учествују и производе које конзумирају директно или индиректно.

Угљен диоксид (CO₂) је основни гас ефекта стаклене баште, а који утиче на климу. У атмосфери се ослобађа углавном сагоревањем фосилних горива (нафта, угљен и природни гас) која се користе у производњи енергије. Смањујући свакодневно ирационално коришћење енергије и природних ресурса смањате емисију CO₂ и полагате планету. Како? Прочитајте савет:
САЧУВАЈ – CONSERVE! БОРИ СЕ – COMBAT! САРАЂУЈ – COOPERATE!

БОРИТЕ СЕ! САЧУВАЈТЕ! САРАЂУЈТЕ!

УШТЕДА ЕНЕРГИЈЕ У ДОМУ

Изолирајте стан или кућу и уградите енергетски ефикасне прозоре, тако да вам зими не треба додатно грејање.

Лети подесите температуру на клима уређају на 25-26 °C

Искључите светла када вам нису потребна.

Користите енергетски ефикасне сијалице.

Искључите пуњаче за мобилне телефоне када их не користите.

Не остављајте рачунар, телевизор и друге уређаје у режиму спавања- искључите их.

Перите одећу на програму од 30-40 °C.

Размислите шта треба да узмете из фрижидера пре него што га отворите.

За кување користите само онолико воде колико вам треба.

Кад кувате храну, поклопите посуду – то смањује потрошњу енергије за 2,5 пута.

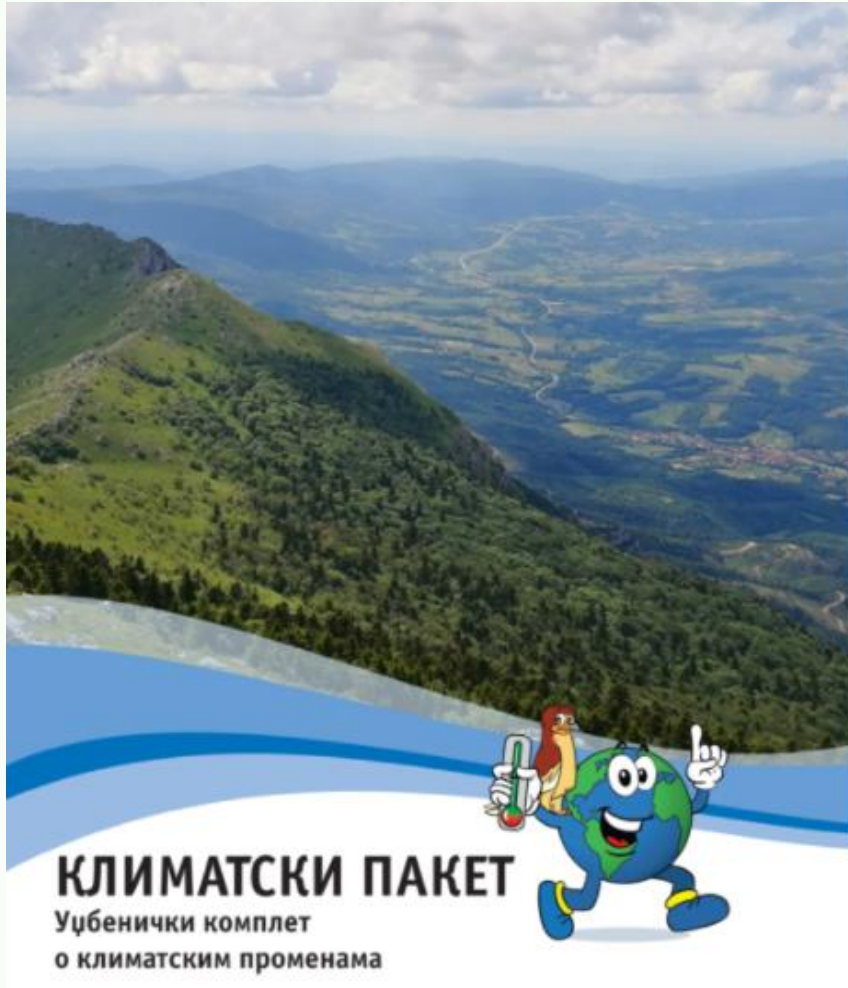
САЧУВАЈТЕ ресурсе!

КЛИМАТСКИ ПАКЕТ
Република Србија

Учите из Климатског пакета

Како спречити опасне климатске промене?

<http://klimatskipaket.klimatskepromene.rs/>

<http://klimatskipaket.klimatskepromene.rs/wp-content/uploads/2021/04/Vodic.pdf>

<http://klimatskipaket.klimatskepromene.rs/wp-content/uploads/2021/05/Prirucnik.pdf>

Хвала на пажњи!

Весна Белчевић
УГ Златиборски круг

<http://www.zlatiborskikrug.org.rs/>

zkrug@mts.rs

<https://www.instagram.com/zlatiborskikrug/>